

Aswoensdag

Vorig jaar op Palmzondag namen we een palmtakje mee naar huis. Dat was een teken van hoop op een goed jaar. Nu hebben we met de palmtakjes alles in het verleden jaar verbrand wat verkeerd is geweest, wat anders had gemoeten, wat mislukt is, waarin we tekortgeschoten en in gebreke gebleven zijn.

De as die ik op mijn voorhoofd druk, dat is niet de as van wat in *mijn* leven is fout gegaan het afgelopen jaar. Onze palmtakjes zijn samen verbrand en één hoopje as geworden. Ik druk op mijn voorhoofd ook wat mis is gegaan in *uw* leven. Wij drukken op ons voorhoofd wat is mis gegaan in elkaars leven, de opgestapelde fouten en missers van ons allemaal in het afgelopen jaar.

Allemaal dingen waar we liever niet aan herinnerd worden, waar we vanaf willen. En toch lopen we niet weg voor de as ervan, integendeel, we smeren het ons op, we confronteren ons ermee, we staan er oog in oog mee. Datgene waarvan we spijt hebben, wat we betreuren, we houden het dicht bij ons. Het is deel van ons, en we nemen er de verantwoordelijkheid voor.

En tegelijk is het verbrand en tot as geworden en mogen wij het achter ons laten en vergeten. Net als het palmtakje is de as een teken van hoop.

Boete, bestaat dat nog? Ja, en hoe! We hebben op tv de beelden gezien van de rellen van jongeren een paar weken geleden nadat de avondklok was ingesteld. Een dieptepunt in het corona-jaar. De dag erna zag ik op het journaal een meisje dat binnen twee dagen 5000 euro had opgehaald om een gedupeerde winkelier te helpen. Dat was voor mij een hoogtepunt. Heel Nederland boos en bang. Een huilende winkelier op tv. En een dag later overhandigt een meisje 5000 euro aan haar, en de winkelier, een vrouw, moest weer huilen. Het meisje zei: jongeren hebben deze ellende aangericht, dus hebben jongeren ook iets goed te maken. Ze zag: dit is hartstikke fout, en ze keert om, plaatsvervangend voor de relschoppers. En ze maakt iets goed, letterlijk, met een geldbedrag waarvoor ze twee dagen in touw is geweest. Ze verbrandt de rellen tot een hoopje as.

Het afgelopen jaar was één lange aswoensdag, een jaar van as, een asjaar. We denken aan de vele doden. Aan de nabestaanden die vaak niet bij het sterven konden zijn. Aan de eenzaamheid bij ouderen. Aan onzekerheid over de toekomst bij jongeren. Spanningen en ruzies in gezinnen. Winkels en bedrijven die bankroet zijn, ondernemers met zelfmoordgedachten. In de eerste helft van het jaar kon je nog wel eens horen: hopelijk leren we er iets van en gaan we dingen anders doen als corona voorbij is. Die geluiden zijn verstomd. Je hoort ze niet meer. We willen zo snel mogelijk terug naar een normaal leven. Zoals het was.

Misschien vinden we dat het eigenlijk allemaal best goed was zoals het was. Dat we het best voor elkaar hadden. Dat er helemaal niet zoveel moet veranderen. Dat het moeilijk genoeg is het goede te behouden dat er was. Dat het kwetsbaar is en bedreigd in deze onzekere tijden. Dat het verloren kan gaan, en dan staan we daar, met lege handen.

Misschien zijn we bang. Misschien regeert angst ons. Zonder dat we het in de gaten hebben. Daarom houden we vast wat we hebben, en kleven eraan, en klampen ons vast.

Boete in deze tijd is: niet vastkleven, je losweken van wat goed en vertrouwd is. Dat is leren wat hier achter als jaarthema op de muur staat: vertrouwen. Dat meisje op televisie was niet bang. Ook niet voor de toekomst, denk ik. Als een speer kwam ze in actie. Als een speer kwam ze naar de winkel met het geld. Blij en goedgemutst. Vol vertrouwen. Dat was boete. Echte boete. Amen.